

Изявление

Изявление 4/2025 относно препоръката на Европейската комисия във връзка с проекта на незадължителни образци на договорни клаузи относно споделянето на данни съгласно Акта за данните (версия от 22 май 2025 г.)

Прието на 8 юли 2025 г.

Европейският комитет по защита на данните прие следното изявление:

Европейската комисия сподели с ЕКЗД проекта на незадължителни образци на договорни клаузи за споделяне на данни (ОДК) и незадължителни стандартни договорни клаузи за договори за изчисления в облак съгласно член 41 от Акта за данните и на 27 май 2025 г. ги представи на експертната подгрупа на ЕКЗД по електронно управление и здравеопазване (ЕУЗ). Като се има предвид тясната връзка между достъпа до данни и споделянето съгласно Акта за данните и ОРЗД, ЕКЗД направи преглед на ОДК, доколкото става въпрос за лични данни, и би искала да предостави редица общи коментари на Комисията. ЕКЗД остава на разположение за предоставяне на допълнителни консултации, ако е необходимо, и подчертава, че настоящият документ се отнася само до ОДК. Освен това представените общите коментари не засягат по-нататъшните наблюдения, които ЕКЗД може да направи в бъдеще относно взаимодействието между Акта за данните и законодателството на Съюза в областта на защитата на личните данни, неприкосновеността на личния живот и поверителността на съобщенията, и целостта на крайното оборудване.

Развитие

ЕКЗД отбелязва, че процесът на разработване на ОДК е започнал през 2022 г. На 27 май 2025 г. Комисията информира експертната подгрупа по ЕУЗ, че би желала бърза обратна връзка, като се има предвид графикът на Комисията за изготвяне на препоръката. Предвид сложността на темата и ограничените срокове коментарите на ЕКЗД са неизчерпателни и от общ характер.

Общи коментари

ЕКЗД би желал да представи на вниманието на Комисията следните общи коментари:

- ЕКЗД отбелязва, че ОДК изглежда са били написани за договарящи страни с различен правен статус, тъй като „ползвателите“ в обхвата на Акта за данните¹ могат да бъдат както юридически, така и физически лица. В случай че ползвателят е физическо лице, той може да се квалифицира или да не се квалифицира като субект на данни съгласно законодателството за защита на данните. Освен това дори в случай че „ползвателят“ може да се квалифицира като субект на данни съгласно законодателството за защита на данните, могат да бъдат включени и лични данни на други физически лица². В някои случаи настоящата формулировка на ОДК е съсредоточена върху взаимодействията между юридическите лица, което поражда опасения относно това дали последиците за физическите лица са изцяло взети под внимание. В други случаи лицата, за които се прилагат термините, невинаги са ясно идентифицирани. ЕКЗД препоръчва това да се изясни допълнително и също така да се обмисли дали би било полезно да се разработят различни ОДК в зависимост от това дали ползвателят е или не е субект на данните.
- ЕКЗД отбелязва, че в някои клаузи се прави ясно разграничение между лични данни и нелични данни, докато в други не. По отношение на клаузите, в които не се прави такова разграничение, Комитетът препоръчва да се преразгледа дали такова разграничение би подпомогнало договарящите страни да определят приложимата правна рамка. Например се отбелязва, че, по-специално, клаузите относно компенсацията в приложения II и III са формулирани много общо и могат да доведат до въпроси относно техния обхват. ЕКЗД настоятелно препоръчва Комисията да ограничи механизмите за компенсация в приложения II и III до използването на нелични данни в съответствие с член 4, параграф 13 от Акта за данните³.
- ОДК следва да имат подобрена яснота и структура. Включването на раздел относно определенията би улеснило разбирането на ОДК, по-специално за понятия като „данни за потреблението“. Освен това се препоръчва в информационните полета да се правят препратки към съответните разпоредби от Акта за данните и ОРЗД, за да се осигури правна съгласуваност.
- ЕКЗД припомня, че съгласно член 1, параграф 5 от Акта за данните, този акт не засяга правото на Съюза и националното право в областта на защитата на личните данни, неприкосновеността на личния живот и поверителността на съобщенията, както и на целостта на крайното оборудване, по-специално регламенти (ЕС) 2016/679 и (ЕС) 2018/1725 и Директива 2002/58/ЕО. В случай на противоречие между Акта за данните и правото на Съюза в областта на защитата на личните данни или неприкосновеността на личния живот или националното законодателство, прието в съответствие с посоченото право на Съюза, предимство има съответното право на Съюза или национално право в областта на защитата на личните данни или неприкосновеността на личния живот. Поради това ЕКЗД препоръчва това да бъде посочено по-категорично в ОДК, като се уточни, че в случай на противоречие такива закони имат предимство пред договорните клаузи.

¹ Член 2, параграф 12 от Акта за данните.

- ЕКЗД счита, че в информационните полета към ОДК следва да се посочи ясно, че що се отнася до личните данни, спазването само на ОДК не води непременно до спазване на ОРЗД. Може да се наложи страните да приложат допълнителни мерки, за да изпълнят изцяло изискванията за защита на данните. Конкретни примери, при които може да са необходими допълнителни мерки в допълнение към ОДК, са клаузите относно правото на ползвателя на достъп до данни от продукти и свързани с тях услуги, правото на ползвателя да споделя данни с трети страни, необходимостта от спазване на ОРЗД от държателя на данни и получателя на данни, когато те обработват лични данни на ползвателя (напр. клаузите не трябва да предполагат наличието на правно основание за обработване на лични данни, по-специално съгласие) или използването на данни от ползвателя, който не е субект на данни. Освен това ЕКЗД припомня, че при някои обстоятелства в ОРЗД се изисква страните да сключат договор, например в случай на предаване на лични данни на трета държава или международна организация, като за подходящи защитни мерки могат да се използват стандартните клаузи за защита на данните съгласно член 46, параграф 2, буква г) от ОРЗД. Такива стандартни клаузи за защита на данните ще трябва да бъдат сключени в допълнение към ОДК.
- ОДК следва в по-голяма степен да отчитат уязвимостта на потребителите и неравнопоставеността на силите, които възникват в цифровата икономика. Накрая, договорните санкции следва да бъдат пропорционални и да не нарушават правата на субектите на данни.

За Европейския комитет по защита на данните

Председател

(Anu Talus)

² Например в случай на свързано домашно оборудване, използвано от различни членове на семейството.

³ Вж. също [Съвместно становище 2/2022 на ЕКЗД и ЕНОЗД относно предложението на Европейския парламент и на Съвета относно хармонизирани правила за справедлив достъп до данни и тяхното използване \(Акта за данните\)](#), прието на 4 май 2022 г., точки 15, 59 и 63. Както ЕКЗД е посочвал няколко пъти, последно в Становище 08/2024 относно валидното съгласие в рамките на моделите „съгласие или плащане“, прилагани от големите онлайн платформи, прието на 17 април 2024 г. (резюме, параграфи 130 и 180), личните данни не могат да се разглеждат като продаваема стока.